

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ЧАСНИКУ ІЗ ОДНОЗУБОК

Овчарук В.І., доктор с.-г. наук, професор
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Овчарук О.В., доктор с.-г. наук, професор
Національний університет біоресурсів і природокористування

Мулярчук О.І., кандидат с.-г. наук, доцент
e-mail: oksankarom777@gmail.com
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Цей спосіб дозволяє зекономити площу, гарантує високий врожай, забезпечує високу транспортабельність продукції. Раніше при вирощуванні часнику із однозубок були деякі проблеми із відсутністю сільськогосподарської техніки для збирання і доробки продукції. На сьогодні ця проблема в Україні вирішена, постільки можна предбати комплекс машин для вирощування культури.

Урожайність часнику із однозубки буде залежати від посадкового матеріалу, а також від строків висаджування. При однаковій масі зубка і однозубки найбільш ефективно виробництво у другому випадку, що пов'язано із кращим розвитком кореневої системи, яка сприяє кращому розвитку рослин і підвищення урожайності.

Дослідження проводились впродовж 2019 – 2021 рр. ФГ «Ясіневицького» Ярмолинецького р-ну, Хмельницької обл. на площі 0,5га, сорту Софієвський. Грунти дослідної ділянки представлені чорноземом типовим, малогумусним, важкосуглинковим. Товщина гумового чорнозему 45-50см, вміст гумусу в орному шарі ґрунту - 4,1-4,2%, Рн-6.3.

Перед висаджуванням посадковий матеріал розділили за діаметром цибулини на 3 фракції: великі-14 і більше мм, середні 10-13мм і дрібні – менше 10мм. Різні за розміром цибулини висаджували окремо і в період вегетаційного періоду проводили фенологічні спостереження за ростом і розвитком рослин.

Дослідженнями встановлено, що величина однозубок формує меншу за розмірами рослину і меншою кількістю листків. Період між формуванням наступних листків складає 5-10діб, а фаза утворення зубків і з'явлення стрілок настає раніше в порівнянні із рослинами великих і середніх однозубок. Із підвищенням розміру дно зубок підвищується врожай.

Так, як показали дослідження сорту Софіївський, що із збільшенням діаметра однозубок від 0,5-1мм до 2.5-3 мм і більше врожай багатозубкових цибулин підвищується від 4,8т/га до 11,8-15,2 т/га. При цьому маса багатозубкової цибулини збільшується від 9,9-15,6г до 35,6-46,2г. Із зменшенням розміру однозубок відповідно зменшується кількість зубків в цибуліні.

Також рослини із однозубок діаметром 2-3см і більше забезпечували вихід товарної продукції від 97,5 до 100%, із однозубок діаметром 0.5-1,0 см- 48,8 - 49,3. Нетоварну частину продукції у цих рослин складали дрібні (менше 2,5см в

діаметрі), багато зубкові цибулини (54,2 %) і однозубки (19,6%).

Збільшення діаметра однозубок сприяє підвищенню врожаю повітряних цибулин і позитивно впливає на їх якісні показники. Так, рослини із однозубок діаметром 2-3мм і більше забезпечують одержання повітряних цибулин діаметром 7-10мм і більше від 1,6 до 2,7 т/га, а рослини із однозубок діаметром 0,5-1мм від 0.23 т/га, що у 8-10 разів менше.

Також встановлено, що сорту Софієвський у виробничих умовах добре розвиває надземну частину і кореневу систему і формує цибулини одно зубки:

- мілкі – діаметром 0,6-1,0 см, масою 0,6-1,0г
- середні-діаметром 1,0-1,5см, масою 1,0-2,3г
- великі одно зубки діаметром 1,7-2,2 см з масою 2,2-5,0г

Таким чином можна зробити висновок, що для одержання високого врожаю багатозубкових цибулин 11,8-15,2 т/га діаметр однозубок повинен становити 2,5-3мм з масою 35,6-46,2г. із зменшенням розміру однозубок відповідно зменшується кількість зубків в цибулині і врожайність. При цьому однозубки діаметром 2.5-3см забезпечують вихід товарної продукції від 97,5 до 100%.

Список використаної літератури

1. Барабаш О.Ю. Овочівництво: Підручник. К.: Вища школа, 1994. 374 с.
2. Лихацький В.І. Часник. Біологія і технологія вирощування. Практичний посібник. К.: Видавництво УСГА, 1992. 96 с.
3. Болотських О.С. Цибуля. Часник. Харків: Фоліо. 2002. 286 с.